

HÜÜP OÜ
Riia mnt 60A-2, Pärnu 80020
Tel 51 61 593

RETTER REG NR EEP001003
ÄRIREGISTRI NR 11248045
Mk tegevusluba nr E 284/2007-P

Objekt: Tsooru mõisa park, **reg nr 14057**
Objekti aadress: Tsooru küla Antsla vald Võru maakond
Tellija: Antsla Vallavalitsus

**MUINSUSKAITSE ERITINGIMUSED TSOORU MÕISAPARGI
ESKIISPROJEKTI KOOSTAMISEKS. TSOORU MÕISAPARGI JA
RAHVAMAJA ÜMBRUSE ESKIISPROJEKT**

TÖÖ NR 2012-128K

Töö koostaja: Kati Niibo

SISUKORD	
SISSEJUHATUS.....	3
Töö eesmärk.....	3
Asend.....	3
Kaitserežiim	3
AJALOOLINE ÜLEVAADE JA DATEERINGUD.....	5
Ajalooline ülevaade.....	5
Park. Rajamine, stiil ja suuremad ümberkujundusetapid	6
Varasemad uuringud.....	6
Pargi suurus, ruumiline ülesehitus ja kujundus	7
Vaated	8
Teed.....	8
Väikevormid, valgustus	8
Puistu ja alleed.....	8
KUJUNDUS- JA KOHANDUSPÕHIMÕTTED	10
Muinsuskaitse eritingimused.....	10
LISAD	
Lisa 1 AJALOOLISED KAARDID	13
Lisa 2 FOTOD OLEMASOLEVAST OLUKORRAST	14
Lisa 3 VAADETE ANALÜÜS.....	17
Lisa 4 OLEMASOLEVA OLUKORRA ANALÜÜS.....	19
PROJEKTLAHENDUSE KIRJELDUS.....	20
Töö eesmärk.....	20
Teed ja katendid	20
Veekogud.....	22
Väikevormid.....	22
Uusistutus	23
Raied	23
Lisa 5 SELJATOEGA PARGIPINK	24
Lisa 6 NÄIDE VÕIMALIKUST MASTVALGUSTIST.....	25
Lisa 7 NÄIDE PUITSILLAST	257
Lisa 8 KOOSKÕLASTUSED	268
JOONISED	289

Joonis 1 Eskiisjoonis M 1:500

SISSEJUHATUS

Töö eesmärk

Käesoleva töö eesmärk on koostada lähtetingimused Tsooru mõisapargi edasiseks projekteerimiseks.

Tsooru kunagisest mõisast on säilinud park koos mitmete abihoonetega. Mõisa peahoonest on ümberehitatuna säilinud läänetiib. Park moodustab Tsooru küla keskse roheala, mida kasutavad aktiivselt kohalikud elanikud. Arvestades ala tähtsust kohalikele elanikele on pargi omanikul soov muuta ala paremini kasutatavamaks erinevas vanuses inimestele.

Asend

Käsitletav park asub Võrumaal, Tsooru külas, Antsla vallas, kahel katastriüksusel 14303:002:0094) 14303:002:0134. Käsitletav projekt hõlmab osaliselt ka Toomeoru (14303:002:2041), Pargitalu (14303:002:1740), Kontori (14303:002:0126) kinnistuid. Kunagine pargipiir ja tänane muinsuskaitse kaitsevöönd laieneb aga veel mitmele suuremale või väiksemal erakinnistule.

Kaitserežiim

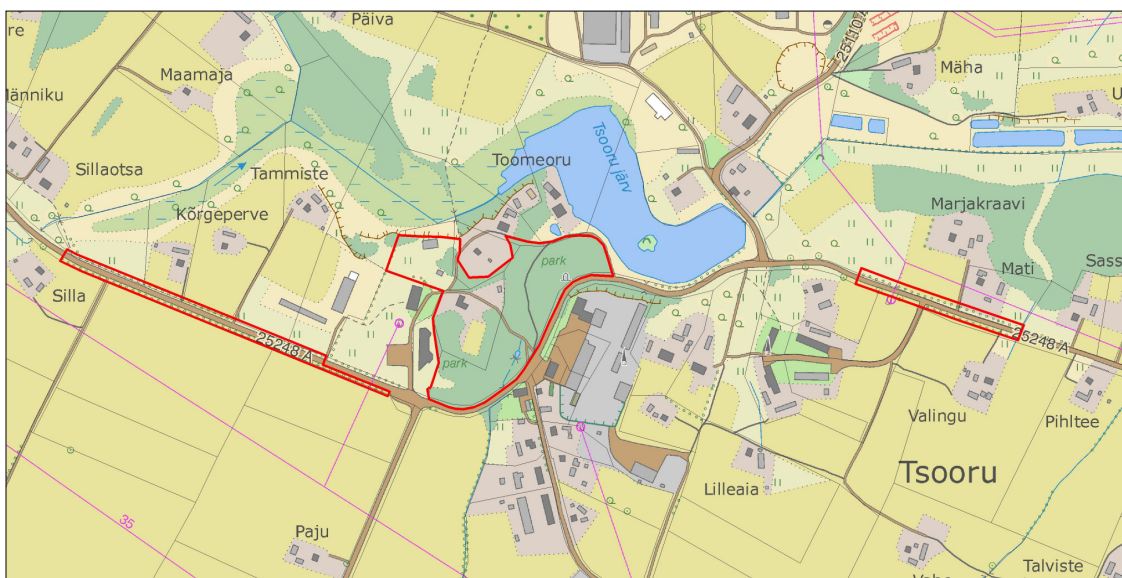
Looduskaitse

Aastast 2008.a on Tsooru park kohaliku omavalitsuse tasandi kaitse alla võetud (*Antsla Vallavalitsuse 16. septembri 2008. a määrus nr 10 "Tsooru pargi kohaliku omavalitsuse tasandi kaitse alla võtmine"*).

Tsooru mõisa allee on kavandatud kaitstav ala. (*Seotud dokumendid Keskkonnaministri määruse nr 33 „Võrumaa looduse üksikobjektide kaitse alla võtmine“ muutmine. Keskkonnaministri 6. detsembri 2010.a käskkiri nr 1774 "Võrumaa looduse üksikobjektide kaitse alla võtmise menetluse algatamine"*).

Muinsuskaitse

Tsooru park on muinsuskaitsealune park, mälestis on kaitse alla võetud kultuuriministri määrusega "Kultuurimälestiseks tunnistamine" kultuuriministri 12.11.1997 määrus nr. 72, (RTL 1997, 214, 1129) Kuupäev: 06.11.1997 Pargi kaitsevöönd on määratud järgmise käskkirjaga "Kultuurimälestiseks tunnistamine ja kaitsevööndi määramine" Kultuuriministri 28. märts 2006. a käskkiri nr 120 (RTL, 07.04.2006, 30, 542) kuupäev: 05.04.2006

Tsooru park koos kaitsevööndiga.
Allikas: Muinsuskaitseamet

Muinsuskaitseregistri andmetel asuvad Tsooru mõisa pargis või selle kaitsevööndis järgmised mälestised:

II Maailmasõjas hukkunute ühishaud, reg nr 5699

Tsooru mõisa ait, 19 saj. II pool, reg nr 14056

Tsooru mõisa park, reg nr 14057

Tsooru mõisa tuuleveski, 19.saj, reg nr 14058

Tsooru mõisa möldrimaja, 19.saj, reg nr 14059

Ülejäänud mõisa kunagised honed on kas lagunenud või asuvad kaitsevööndist väljaspool.

AJALOOLINE ÜLEVAADE JA DATEERINGUD

Ajalooline ülevaade

Tsooru mõisa kohta on esimesed teated 1516. aastast, mil mõisa omanikeks olid Taubede aadliperekond. 1572.a sai Andreas Tuve järglane, Liivimaa Cesvaine ja Rõuge kihelkonna Tsooru härra Joannes Taube Poola kuningas Zygmunt II Augustilt vabahärra tiitli.

Vahetanud mitmeid kordi omanikke said mõisa valdajateks 1625.a Budbergide perekond, kelle käes püsis mõis mõningate vaheaegadega kuni riigile võõrandamiseni. Budbergide valitsemisajal valmis puidust peahoone ja rohkelt abihooneid ning park – kogu mõisasüda, mille üksikuid säilinud osi on täna võimalik leida.

Tänu tugevalt liigendatud reljeefile on mõisasüda hajutatud üsna suurele territooriumile. Lisaks kunagisele peahoonele asus mõisas rohkelt abihooneid, mis paiknesid omaette väiksemates gruppides.

Puidust peahoone oli tõenäoliselt pärit 19. sajandi teisest poolest. Täpsemaid fotosid või kirjeldusi kunagisest peahoonest ei õnnestunud leida. Hoone puidust osa hävis 1949.aastal ning praeguseks on sellest ümberehitatuna säilinud vaid kivist kahekorruseline läänetiib.

Enamus säilinud kõrvalhooneid on samuti aja jooksul ümber ehitatud ja leidnud uue kasutuse. Tähelepanuväärsemad neist on näiteks maakivist hollandi tüüpi tuulik. Ühekorruseline mansardiga, punasest tellisest ja maakivist dekoratiivne ait, mis on kaetud poolkelpkatusega, ümarkaarsed avad ja nurgad on markeeritud punastest tellistest ehisraamistusega.

Ilusate proportsioonidega, 1-kordne kunagine möldrimaja, mis on puhasvuuk maakivihoone, kaetud poolkelpkatusega. Avad ja nurgad markeeritud punaste tellistega.

Park. Rajamine, stiil ja suuremad ümberkujundusetapid

19. sajandi lõpus rajatud pargist leiab ajastule iseloomulikult vabakujulisi- ja regulaarseid pargielemente. Arvestades, et kogu pargiplaneeringut on aja jooksul rohkelt muudetud annab parima ülevaate algsest mõisaplaneeringust säilinud kaardimaterjal (vt lisa 1).

1905.aasta kaardilt on näha, et peahoonesine oli kujundatud regulaarseid pargielemente kasutades. Korrapärased puuderead jaotasid ala väiksemateks pargiruumideks. Üksikuid säilinud puuderidu võib leida ka tänasest pargipuistust. Visuaalselt oli pargiruum pikendatud piki Tsooru-Krabi teed, kust avanes mõlemas suunas kaugeleulatuv vaade.

Peahoone taga ja lääneosas asus rohkelt abihooneid, mis omavahel olid seotud tiheda teedevõrguga. Pargi looduslikuks piiriks oli Tsooru oja ja järv. Ojast viis üle sild, mida kutsuti preilisillaks.

Pargi idaosa on ajalooliselt olnud vabakujuline maastikupark. Kompositsiooniliselt on ala seotud järvega. Nimetatud ala oli tõenäoliselt välja raiutud looduslikust puistust, mida täiendati võõrliikidega. Parki läbis tihe vabakujuline teedevõrk ja edela-kirde suunaline oja.

Pargile lisavad täiendavat väärtust Sänna-Antsla mnt äärsed pargialleed.

Varasemad uuringud

Mõisa kohta on varem koostatud järgmine ajalooline ülevaade: Eesti NSV mõisate esialgne ülevaade. Võru rajoon.V. Ranniku. Tallinn 1977. A-3265. Kättesaadav ERA.T-76.1.3139

OLEMASOLEVA OLUKORRA KIRJELDUS JA SEISUKORD

Pargi suurus, ruumiline ülesehitus ja kujundus

Pargi suurus on püsinud samades piirides, mis on näha 1905.aasta kaardil, seda seetõttu, et juba tol ajal oli kasutuses Antsla-Sänna tee, mis moodustas pargile ühe serva ja teise serva moodustab Tsooru oja ja järv. Pargi territooriumi sees on aga toimunud rohkelt muudatusi. Paljud krundid on müüdnud eraomandisse, juurde on ehitatud uusi hooneid ja rohkelt muudetud teedevõrku.

Pargi regulaarosas on säilinud üksikuid puuderidu, valdavalt on ala muutnud tihedaks kasvama jäetud loodulik uuendus. Regulaarset teedevõrku võib aimata üksikute säilinud puuderidade järgi. Säilinud peahoone läänetiib on eraomandis ja tegevus pargi selles osas on suhteliselt juhuslik ja ei arvesta ajaloolist pargiplaneeringut.

Pargi vabakujulist osa on viimastel aastatel asunud regulaarselt hooldama, selle tulemusena on puistus paranenud valgustingimused ja loodusliku uuenduse seest on välja raiutud väärtuslikumad puudegrupid. Ala vajab veel täiendavaid raieid, et muuta piirkond kasutajatele atraktiivsemaks. Nõlval asub jalgteedevõrgustik, mida kasutatakse üsna palju, kuid kus puudub teekate. Pargi selles osas asub ka oja ja väikesed tiigid, mis vajavad puhastamist ja pargikujunduslikult „ära kasutamist“.

Uue kujunduslahenduse väljatöötamisel on oluliseim ülesanne koondada ühtseks tervikuks üsna killustunud mõisasüda ja siduda pargi erinevad osad omavahel. Pargi Sänapoolses servas on vabakujuline pargiala, mis on ka ajalooliselt olnud samades piirides ja sarnase kujundusega. Kunagise peahoone lähiümbruses on säilinud regulaarseid kujunduselemente. Uue kujunduslahenduse väljatöötamisel lähtuda säilinud ruumistruktuurist, kuid arvestada ka tänaste kasutusvajadustega. Rahvamaja ja raamatukogu kolimisel mõisa kunagisse abihoonesse on selle lähiümbrusesse tekkinud uus „mõisakeskus“, mis samuti tuleb siduda ajaloolise

pargiosaga. Teedevõrgu kavandamisel lähtuda säilinud ajaloolistest detailidest ja ruumistruktuurist.

Vaated

Pargikujunduslikult omavad väga kõrget väärtust vaated pargile ja järvele Antsla-Sänna maanteelt Sänna suunas ja vastupidi. Kohalikud elanikud on igapäevase hoolduse käigus avanud selle vaatesuuna, kindlasti väärib see hoidmist ja kujunduslahendusega veel enam avamist.

Suurepärased vaated võiksid avaneda ka nõlvalt järvele ja selle taga asuvatele avatud põllumaadele. Samuti võiks rahvamaja tagant avaneda vaated järvele. Vaadete kohta vaata täpsemalt lisa

Teed

Pargis vajab korrastamist teedevõrk ja autode parkimine rahvamaja ümbruses. Samuti on vajalik üle vaadata jalgteedevõrgustik maastikupargi osas. Pargis on rohkelt sissetallatud radu, mis vajavad katendit, et neid oleks mugavam kasutada. Teedevõrgu planeerimisel peab arvestama, et tekiks erineva pikkusega jalutusteid, mis võimaldaks kasutada võimalikult suurt osa pargist.

Antsla-Sänna maantee on pargi ulatuses ohtlikult kurviline ja tugevalt reljeefne jalakäijatele on vajalik planeerida kergliiklustee.

Väikevormid, valgustus

Pargis puudub igasugune valgustus. Park vajab täiendamist ja ühtset lahendust istepinkide ja prügikastide osas.

Puistu ja alleed

Puistus on säilinud mitmeid tähelepanuväärse suuruse või liigiliselt huvitavaid puid. Parki on asutud korrapäraselt hooldama, puistust on eemaldatud kuivanud puud ja osaliselt ka looduslik uuendus. Kunagise peahoone ees on säilinud mitmeid suuri pärnade ridu ja suurepärased lehiste grupid, mis on head viited

kunagisele pargikujundusel. Pargi avatud ja suletud alade vahetõl on tasakaalust väljas, eelkõige just looduslik uuendus vajab puistust eemaldamist.

Pargipuistule on koostatud dendroloogiline inventeerimine 2010. a. Inventeerimine koostati üksikpuu tasandil, koostaja dendroloog Urmas Roht. Inventeerimise koostamisel ja töö vormistamisel on lähtutud Tallinna Linnavalitsuse määrusest nr. 34 3. maist 2006 **“Puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise kord”**, mis sobib hästi erinevate puittaimestikuga kaetud alade kirjeldamiseks.

Töö käigus eraldati alusplaani M 1:500 üksikpuud, eriilmelised puude rühmad, põõsad ja põõsaste rühmad, võsa. Alusplaanile kanti nende haljastuslike objektide võra või võrastike projektsiooni kontuur või piirid ja juurde kirjutati alusplaanile unikaalne number. Plaanile kanti puuduolevate puittaimede võra või võrastiku kontuur. Puittaimede haljastuslik väärtus on dendroloogilises inventeerimises ära toodud vastavate värvidega:

I klass – punase värviga eriti väärtuslik puittaim

II klass – sinise värviga väärtuslik puittaim

III klass – roheline värviga oluline puittaim

IV klass – kollase värviga väheväärtuslik puittaim

V klass – pruuni värviga likvideeritav puittaim

Iga väärtusklassi täpsemaid kirjeldusi vaata Tsooru mõisapargi dendroloogilisest inventeerimisest. Töö on kättesaadav Antsla Vallavalitsuses.

Inventeerimise käigus puistule koostatud raieplaani lähtub eelkõige puude tervislikust seisundist ning vähem kujunduslikust aspektist. Nimetatud raieplaani on vaja täiendada lähtuvalt uuest kujunduslahendusest.

Järeldused ajalooliste materjalide ja olemasoleva olukorra põhjal

- Pargi kasutajateks on eelkõige kohalikud elanikud. Park on ka edaspidi plaanis säilitada kui vabakujuline maastikupark, kuhu ei ole planeeritud tuua uusi senisest erinevaid kasutusfunktsioone;

- Tänu rohketele ümberehitustele, eraomandile ja teedevõrgu muutmisele on pargi ruumistruktuur muutunud aja jooksul tihedamaks ja raske on tajuda mõisasüdame terviklikust, nõrk on ka side parki ümbritseva maastikuga. Seda olulisemad on vähesed säilinud detailid;
- Kunagise peahoone ümbrus on eraomandis ja ajaloolisest regulaarsest mõisasüdamest on säilinud vaid üksikud alleed ja põlised puud.
- Pargis puudub ühtne jalgteedevõrk, mis võimaldaks parki paremini kasutada;
- Parki kavandada lastemänguväljak ja välilava külateatri tarvis;
- Kogu pargis vajavad ühtset lahendamist valgustus, istepingid, prügikastid jms;
- Park on aja jooksul kasvanud üsna tihedaks - valdavalt kõrged puud on varjanud valguse ja seetõttu on pargis vähe pöösaid ja püsililli. Uue kujunduslahendusega on vajalik muuta park taas rindeliseks st parandada raietega valgustingimusi, et pargis saaksid kasvada ka õitsvad pöösad ja püsililled.

KUJUNDUS- JA KOHANDUSPÕHIMÕTTED

Muinsuskaitse eritingimused

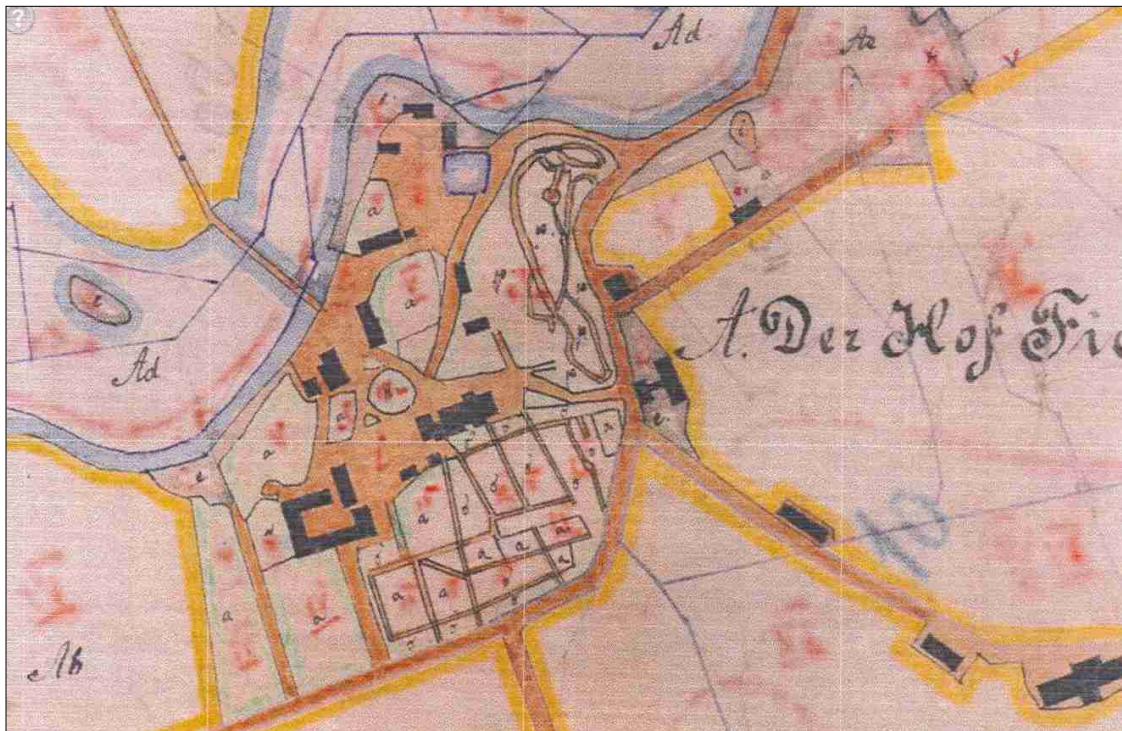
1. Tsooru park kujundada vabakujulisi pargielemente kasutades. Ideelahenduse väljatöötamisel lähtuda säilinud ajaloolistest pargielementidest, millele lisada täiendavalt kaasaegsetest vajadustest lähtuvaid detaile;
2. Pargi keskosas, kunagisel regulaarsel pargialal, säilitada olemasolevad põlispuud, pargiala hoida avatuna. Uusehitisi pargi keskosasse mitte kavandada;
3. Parki rajad erineva pikkusega kõnniteid, et saaks kasutada võimalikult suurt pargiala. Teedevõrgu planeerimisel lähtuda olemasolevatest sissetallatud jalgteedest. Teekattena kasutada sõelutud kruusa,

- graniitsõelmeid. Teed ääristada puitlaudise või metallist teeäärisega. Vertikaalplaneering on vajalik vaid hoonete lähiümbruses;
4. Vähemkasutatavad kuid ajalooliselt olulised teed markeerida nt säilitada osad teed pinnasteena või markeerida niitmiseega;
 5. Parki rajada välilava külateatri tarvis. Asukohavalikul „kasutada ära“ olemasolevat reljeefi. Kujunduslahenduse väljatöötamisel arvestada, et lava ei mõju pargis liialt domineeriva elemendina, arvestada pargikujunduslikult oluliste vaatesuundadega. Kohtkindlaid istepinke mitte kavandada;
 6. Pargis olev oja ja tiikidesüsteem puhastada, rajada vajalikud sillad;
 7. Pargipuistus näha ette harvendusraie, et tuua esile pargikujunduslikult väärtuslikumaid puid ning muuta pargi ruumistruktuuri avatumaks ja kasutajasõbralikumaks;
 8. Raiete kavandamisel lähtuda olulistest ja võimalikest uutest vaatesuundadest;
 9. Uusistutusena näha ette põõsarinde täiendamist, samuti lisada parki püsililli;
 10. Pargis asuvatele põlispuudele näha ette asendusistutusi. Põlistele puudegruppidele nagu nt lehised, pärnad kavandada asendusistutusi olemasolevate gruppide lähedale sama istutusskeemi järgi. Arvestades, et mõlemale puugruppile jääb piisavalt kasvuruumi. Olemasolevaid pärnade ridu mitte täiendada üksikute puude kaupa;
 11. Kogu pargialal vajavad lahendamist väikevormid – prügikastid, vaasid, istepingid. Kujundus peab sobima ajaloolisesse parki, vältida ajaloolisi stiile jäljendavaid tooteid. Inventar peab olema ilmastikukindel ja maapinnaga kohtkindlalt ühendatud. Materjalide valikul lähtuda ajaloolisesse konteksti sobivatest materjalidest nagu näiteks metall, kivi, puit. Metall, puitmaterjal värvida, vältida immutatud puidu kasutamist;
 12. Muinsuskaitse eritingimused kooskõlastatakse Muinsuskaitseametis ja need kehtivad 5 aastat alates kooskõlastamise päevast. Kui selle aja

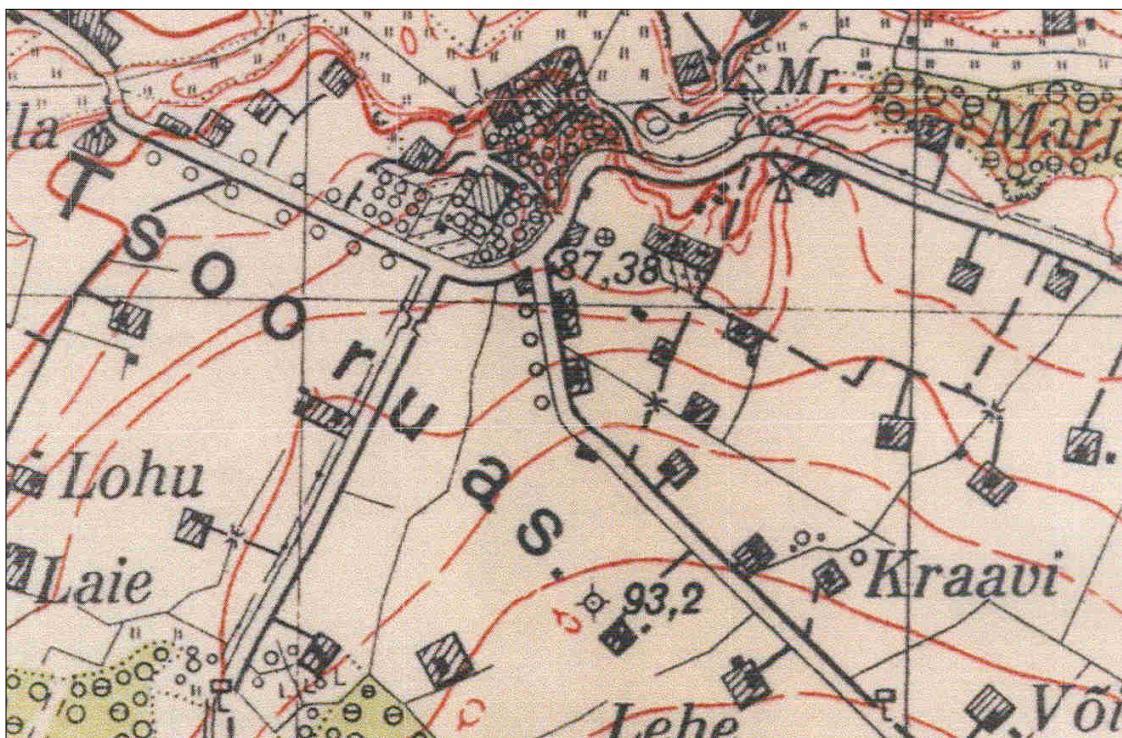
jooksul ei ole Muinsuskaitseametile esitatud kooskõlastamiseks nende alusel koostatud projekti, kuuluvad eritingimused uuele läbivaatamisele;

13. Ehitus- ja konserveerimistööde ajaks on kohustuslik tellida muinsuskaitse järelvalve selleks vastavat tegevusluba omavalt ettevõttelt või spetsialistilt. Järelvalvet teostav isik koostab järelvalve aruande. Aruande üks eksemplar antakse kahe kuu jooksul pärast ehitustööde lõpetamist üle Muinsuskaitseametile ja teine valla- või linnavalitsusele.

Lisa 1 AJALOOLISED KAARDID

Tsooru mõisa plaan aastast 1905.a. Allikas EAA 2072

Tsooru mõisa plaan aastast 1905.a. Allikas EAA 2072

Lisa 2 FOTOD OLEMASOLEVAST OLUKORRAST

Rahvamaja esi- ja lõunakülg. Autori foto 2012

Säilinud vähesed alleed vajavad hoidmist ja eksponeerimist. Autori foto 2012

Tiik kevadel, reljeefi kõrgemal osal. Autori foto 2012

Teest paremal reljeefi madalam, ajutiselt liigniiske ala, kuhu on kavandatud veesilm. Autori foto 2012

Pargi suur väärtus on vaated järvele ja üle järve asuvatele kultuurmaastikele.
Autori foto 2012

Sänna poolt külla sissesõites avaneb üle järve pargile suurepärane vaade
Autori foto 2012

Lisa 3 VAADETE ANALÜÜS

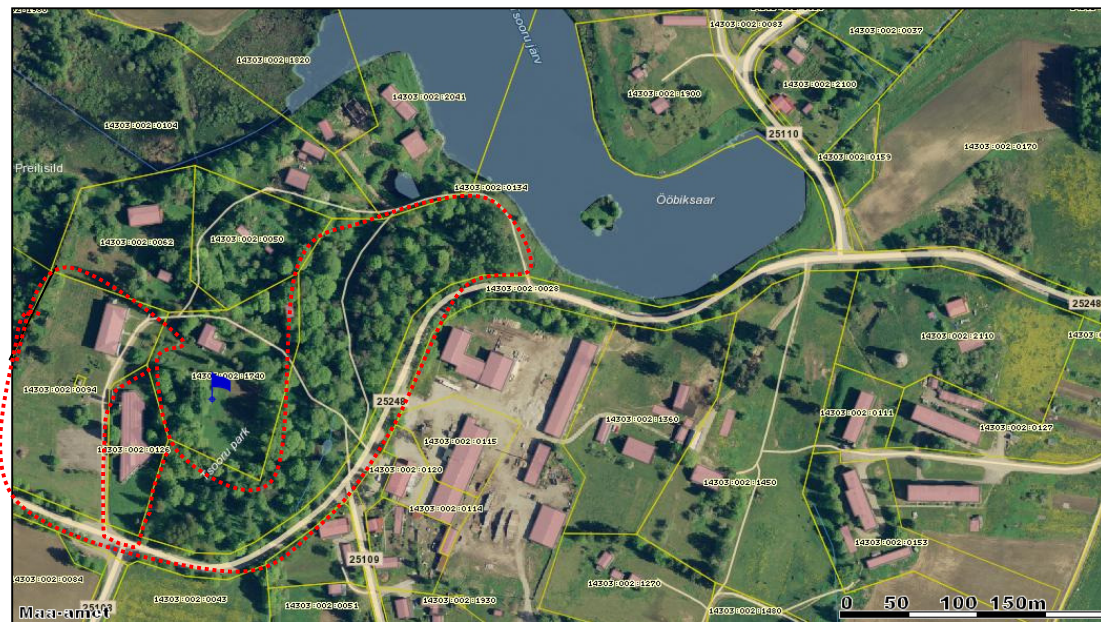
Lisa 4 OLEMASOLEVA OLUKORRA ANALÜÜS

PROJEKTLAHENDUSE KIRJELDUS

Töö eesmärk

Eskiisprojekti eesmärk on leida Tsooru pargile uus kujunduslahendus, mis muudab pargi senisest kasutajasõbralikumaks. Seni suhteliselt vähe tähelepanu saanud park on uue kujunduslahendusega muudetud kõigile kättesaadavaks pargialaks, mis võimaldab tegevust erinevas vanuses inimestele.

Parki on kavandatud aktiivsema tegevusega osasid ja rahulikulate jalutusteedega alasid. Kujunduslahenduse väljatöötamisel on püütud parimal viisil eksponeerida ala looduslikku eripära ja uue lahendusega püütakse muuta park paremini kasutatavaks, raietega tuuakse esile pargis säilinud huvitavamad puudegrupid. Vähemtähtis ei ole ka, et parki oleks hiljem lihtne hooldada.

planeeritava ala piir (allikas www.maaamet.ee)

Teed ja katendid

Pargi erinevad osad on omavahel ühendatud jalutusteedega. Nende planeerimisel on arvestatud olemasolevaid sissetallatud teeradu eri pargi osades. Teedevõrgu kavandamisel on arvestatud, et jalgteed läbivad kogu parki.

Arvestades, et pargi eri osadel on erinev iseloom, kujuneb jalutuskäigust omaette retk, kus avatud pargialad vahelduvad tihedamate metsaaladega. Teedevõrgu kavandamisel on oluline osa vaadetel ümbritsevale maastikule – avatud põllumaadele, järvele. Vähemtähtsad ei ole ka vaated pargi erinevatele osadele – säilinud põlispuudele, alleedele, veesilmale.

Teekattena on enamkasutatavatel teedel kasutatud sõelutud kruusa (fr 0-6mm), mis on ääristatud süvaimmutatud lauaga (22x100mm). See aitab kruusa eraldada mullapinnast ja vähendab nii oluliselt edasist hooldust. Sissesõit rahvamaja juurde ja ka autoparkla on kavandatud asfaltkattega. Rahvamaja kõrval asuva parkla kasutajateks on nii rahvamaja külastajad kui ka spordiväljakute, mänguväljakute külastajad. Täiendava parklana suuremate ürituste korral on võimalik kasutada rahvamaja juurde viivat sissesõiduteed, mis on planeeritud 6m laiune. Katendina on kasutatud asfaltkatet.

Olemasolev asfaltplats rahvamaja lähedal on plaanis korrastada – parandada asfaltkate ning anda platsile konkreetne kuju. Platsi saab ka edaspidi kasutada väliürituste korraldamiseks aga ka erinevate sportmängude mängimiseks, vajadusel ja täiendava parklana.

Rahvamaja vahetusse ümbrusesse on kavandatud betoonkivist teekate. Erinevast materjalist katend markeerib jalakäijate liikumisala autodega liiklemisest. Betoonkivina on kasutatud Kloostrikivi (210x70x60mm), värvitoon hall.

Paralleelselt Antsla-Sänna teega on parki kavandatud asfaldist kattega kergliiklustee. Nimetatud kergliiklustee loob pargile olulise lisaväärtuse, kuna annab võimaluse sõita jalgratta või rulluiskudega. Kergliiklustee on vajalik ka seetõttu, et nimetatud maanteelõik on üsna ohtlik ja jalgsi või rattaga liiklejate suunamine maanteelt kõrvale vajalik. Arvestades reljeefi eripära pargis vajab kergliiklustee Sänna poolses osas liiklust rahustavaid meetmeid, et tagada liiklejate ohutus.

Veekogud

Pargi keskosas asub osaliselt kinnikasvanud kraav ja väike tiik, mis kevadel ja suurte vihmadega täituvad veega. Veesüsteem vajab puhastamist ning ühendamist reljeefi madalamas osas asuva liigniiske alaga, et moodustuks ühtne veesilm. Arvestades suurt kõrgustevahet annab veesüsteem pargikujunduslikult olulise lisaväärtuse, samal ajal aitab kasutusele võtta ajutiselt liigniiske ala.

Väikevormid

Alale planeeritud väikevormide (istepingid, sillad) aluseks on säilinud ajaloolised fotod seni Eesti parkides kasutuses olnud väikevormidest. Kõik nimetatud detailid on planeeritud puidust, heledates värvitoonides. Pargipinke on kavandatud jalutusteede serva üle kogu pargiala (vt lisa 5).

Valgusteid on pargialale kavandatud kergliiklustee serva ning rahvamaja ette ja uue planeeritava parkla serva. Valgustite planeerimisel on lähtutud ainult praktilisest vajadusest - neid on kasutatud kohtades, kus on kõige suurem liikumine. Valgustitena on kavandatud 4 m kõrgused mastvalgustid lihtsa, pigem kaasaegse kujundusega. Lisas 6 on esitatud võimalik näide mastvalgustist, lõplik kujundus lahendatakse põhiprojekti koostamisel.

Pargi idapoolsesse serva, on kavandatud asukohta välilava tarvis. Maksimaalselt kuni 50-nele inimesele kavandatud välilava lahendatakse täpsemalt põhiprojekti staadiumis. Eskiisprojektis on tähistatud vaid lava võimalik asukoht. Lõpplahenduse väljatöötamisel arvestada, et pargikujunduslikult on tegu väga olulise vaatesuunaga ja uusehitis ei peaks domineerima vaates. Kaaluda ka võimalust ajutise lava püstitamiseks ürituste korral ja nt ainult püsiva teekatte ehitamist.

Uusistutus

Täiendava istutusena on parki kavandatud eelkõige õitsvaid põõsaid ja püsililli. Istumiskohtadesse maastikuparki on planeeritud kaks suuremat istutusala eelõige madalatest õitsvatest põõsastest. Rahvamaja ümbrusesse võiks lisaks olemasolevatele püsililledele rajada peenrad ka maja ette. Endise kontorihoone ja pargi vahelisele alale istutada täiendavalt kõrgemaid õitsvaid põõsaid. Istutuskohtade valikul arvestada, et säilib pargi avatud ja suletud ruumide vahetõik. Põõsarinde lisamine parki aitab paremini tuua esile pargi erinevaid ruume ja loob looduses olulise rindelise. Rahvamaja kui esindushoone ümbrusesse on planeeritud õitsvaid püsikuid, mis toodsid värvi muidu üsna rohelistesse ümbrusesse.

Raied

Pargis vaadete avamiseks on vajalik teostada ulatuslikud raied. Eskiisprojekti koostamise aluseks oli dendroloogiline hinnang, mis on koostatud 2010.a, koostaja U. Roht. Eskiisprojekti koostamisel on nimetatud inventeerimist hinnatud täiendavalt lähtuvalt uuest kujunduslahendusest. Võimalusel on säilitatud kujunduslikult huvitavaid puid isegi kui nende tervislik seisukord ei ole hinnatud kõige paremaks.

Eskiisprojektile on märgitud alad, mis ideaalis võiksid olla avatud pargiruumid. Avatud ala ei tähenda aga kogu ulatuses kõigi puude eemaldamist, vaid eelkõige valikraiet. Esmajärjekorras eemaldatakse haiged ja väheväärtuslikud puud, seejärel puud, mis kasvavad asukohtades, kus puul ei ole perspektiivi või siis asuvad olulistel vaatesuundadel. Säilitatakse 1,2,3 väärtusklassi puud ja eemaldatakse puud, mis segavad väärtuslike puude kasvu.

Raied on vajalik planeerida minimaalselt viiele aastale, et vältida tuulemurdu ning anda puistule võimalus uue olukorraga kohaneda. Samuti on raiete jaotamine vajalik, et hinnata puistu olukorda erinevate raieetappide vahel, kuna avanev pilt võib erineda algselt planeeritust.

Lisa 5 SELJATOEKA PARGIPINK

Tootja
Silvento OÜ
www.silvento.ee

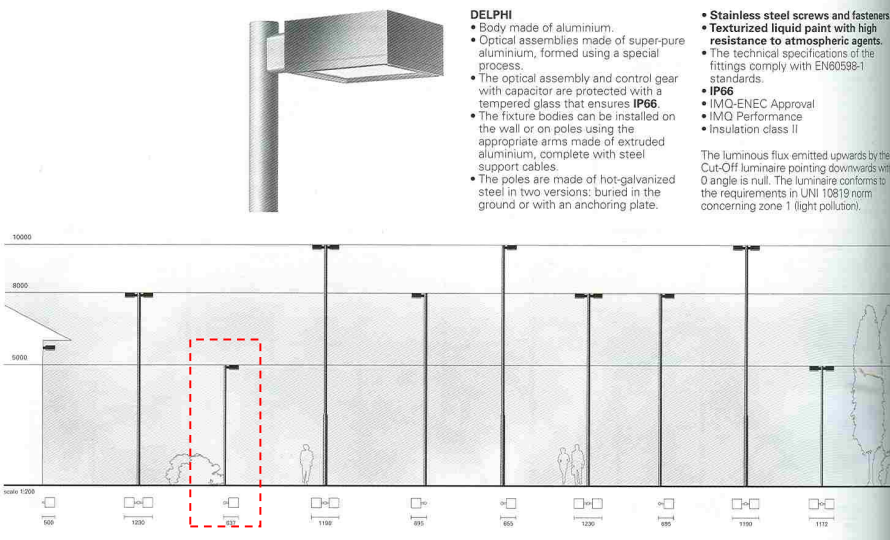
kood 20204
jalad: malm; puitosa: värvitud puit.

Näide pargipingist, võib asendada
samaväärse tootega.

Lisa 6 NÄIDE VÕIMALIKUST MASTVALGUSTIST

Cut-Off System SYSTEMS FOR URBAN AREAS

design IGuzzini - Devine IGuzzini

DELPHI

- Body made of aluminium.
- Optical assemblies made of super-pure aluminium, formed using a special process.
- The optical assembly and control gear with capacitor are protected with a tempered glass that ensures **IP66**.
- The fixture bodies can be installed on the wall or on poles using the appropriate arms made of extruded aluminium, complete with steel support cables.
- The poles are made of hot-galvanized steel in two versions: buried in the ground or with an anchoring plate.

- **Stainless steel screws and fasteners**
- **Texturized liquid paint with high resistance to atmospheric agents.**
- The technical specifications of the fittings comply with EN60598-1 standards.
- **IP66**
- IMQ-ENEC Approval
- IMQ Performance
- **Insulation class II**

The luminous flux emitted upwards by the Cut-Off luminaire pointing downwards with 0° angle is null. The luminaire conforms to the requirements in UNI 10819 norm concerning zone 1 (light pollution).

Scale 1:200

code	lamp	colour
7850	125 W E27 HME	04-15
7851	250 W E40 HME	04-15
7852	150 W E40 HIT/HST	04-15
7853	250 W E40 HST	04-15
7875	250 W E40 HIT	04-15

Optic II

code	lamp	colour
7639	125 W E27 HME	04-15
7640	250 W E40 HME	04-15
7641	150 W E40 HIT/HST	04-15
7642	250 W E40 HIT/HST	04-15

Optic III

code	lamp	colour
7600	125 W E27 HME	04-15
7601	250 W E40 HME	04-15
7602	150 W E40 HIT/HST	04-15
7603	250 W E40 HIT/HST	04-15

Asymmetric optic

code	lamp	colour
7322	150 W E40 HIT/HST	04-15
7323	250 W E40 HST	04-15
7324	250 W E40 HIT	04-15

components

Arm for fixed wall-mounted unit

code	colour
1396	04-15

Arm for 3°/12° movable wall-mounted unit

code	colour
1831	04-15

Arm for cylindrical pole

code	colour
1330	04-15
1387	04-15
1346	04-15

The poles are shown on page 131

Näide mastvalgustist võib asendada samaväärsega
Valgusti mark DELPHI (4m mast)
 Tootja: IGUZZINI (kataloog working kataloog 2003)
 Maaletooja: www.valgustus.ee

Lisa 7 NÄIDE PUITSILLAST

Sild kavandada täispuidust, valget värvi.

Lisa 8 KOOSKÕLASTUSED

Nr	Kooskõlastava organisatsiooni nimi	Kooskõlastaja	Kooskõlastamise tingimused	Kuupäev	Allkiri
1.	Antsla Vallavalitsus	Ustav Allas	kooskõlastatud	21.12.2012	lisatud projektile
2.	Muinsuskaitseamet	Tõnis Taavet	kooskõlastatud	21.12.2012	lisatus projektile
3.	Keskkonnaamet	Eleri Laidma	kooskõlastuse vajadus puudub	18.07.2012	lisatud projektile
4.	Maanteeamet	Vello Lepik	kooskõlastatud	24.07.2012	lisatud projektile

JOONISED

Joonis 1 Eskiisjoonis M 1:500